

**O'ZBEKISTONDA DAVLAT TIBBIY SUG'URTASINI JORIY
ETISHNING TASHKILIY-HUQUQIY ASOSLARI: SIRDARYO
TAJRIBASI MISOLIDA TAHLIL**

Tadjenov Marat,

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti,
public finance yo`nalishi magistri.

Tel: 99 890 44 23,

Email: dr.marat.tadjenov@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tezisda O'zbekiston sog'liqni saqlash tizimida amalga oshirilayotgan islohotlarning o'zagi bo'lgan davlat tibbiy sug'urtasi mexanizmlari tadqiq etiladi. Sirdaryo viloyatida o'tkazilgan tajriba-sinov loyihasining tashkiliy-huquqiy jihatlari, erishilgan natijalar va tizimni respublika miqyosida joriy etishdagi dolzarb muammolar tahlil qilingan.

Abstract: This thesis examines the mechanisms of state health insurance (SHI), which serves as the core of ongoing healthcare reforms in Uzbekistan. It analyzes the organizational and legal aspects of the pilot project conducted in the Syrdarya region, the results achieved, and the pressing issues in scaling the system nationwide.

Kalit so'zlar: Davlat tibbiy sug'urtasi, Sirdaryo tajribasi, tibbiy xizmatlar paketi, moliyalashtirish, raqamlashtirish, sog'liqni saqlash menejmenti.

Kirish

Bugungi kunda jahon iqtisodiyotining globallashuvi va aholi salomatligiga bo'lgan talabning ortishi sog'liqni saqlash tizimini moliyalashtirishning yangi, samarali modellarini joriy etishni taqozo etmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining tegishli Farmoni bilan Sirdaryo

viloyatida davlat tibbiy sug'urtasi mexanizmlarini joriy etish bo'yicha tajribasinoz loyihasiga start berilishi mamlakat tibbiyotida yangi davrni boshlab berdi. Ushbu islohotning asosiy maqsadi – budget mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshirish va aholiga ko'rsatilayotgan tibbiy yordam sifatini kafolatlashdir.

O'zbekistonda davlat tibbiy sug'urtasining (DTS) huquqiy poydevori bir necha normativ-huquqiy hujjatlar bilan mustahkamlangan. Eng avvalo, **Davlat tibbiy sug'urtasi jamg'armasi** tashkil etilishi tashkiliy jihatdan markaziy bo'g'in bo'ldi. Bu jamg'arma "strategik xaridor" vazifasini o'tab, tibbiyot muassasalari bilan shartnomalar tuzish va bajarilgan ish hajmidan kelib chiqib moliyalashtirishni amalga oshiradi.

Sirdaryo tajribasi doirasida birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalari va shifoxonalar o'rtasida aniq vertikal boshqaruv tizimi yaratildi. Bundan tashqari aholiga bepul ko'rsatiladigan tibbiy xizmatlar va dori vositalarining aniq hajmi (kafolatlangan paket) tasdiqlandi. Bu huquqiy jihatdan bemorga davlat tomonidan kafolatlangan tibbiy xizmatlarning minimal miqdorini belgilab berdi. Tibbiyot muassasalarini smetali moliyalashtirishdan tizimidan yangi **"jon boshiga moliyalashtirish"** va **"davolangan holat"** uchun to'lov tizimiga o'tildi.

Biroq, tajriba davomida ayrim muammolar ham ko'zga tashlandi. Birinchidan, tibbiyot xodimlarining raqamli tizimlar bilan ishlash ko'nikmasi pastligi boshlang'ich bosqichda vaqt yo'qotilishiga sabab bo'ldi. Ikkinchinchidan, ayrim murakkab operatsiyalar uchun belgilangan tariflar real bozor narxlaridan farq qilishi kuzatildi, bu esa tarif siyosatini takomillashtirish zarurligini ko'rsatdi.

Sirdaryo tajribasini butun respublika bo'ylab samarali tadbiq etishda qonunchilik bazasini mustahkamlash, Davlat tibbiy sug'urtasi jamg'armasi xususiy klinikalardan ham xizmat sotib olish mexanizmini kengaytirishi orqali sog'lom raqobatni va sifatni oshirish, yagona elektron sog'liqni saqlash

platformasini to'liq ishga tushirish orqali "moliyaviy shaffoflikni" ta'minlash va korrupsion holatlarni minimallashtirish, kasalxona bosh shifokorlarini ham tibbiyotchi, ham iqtisodchi sifatida tayyorlash uchun maxsus qayta tayyorlov kurslarini tashkil etish kabi chora-tadbirlarga etibor qaratish zarur.

Xulosa qilib aytganda, Sirdaryo viloyatidagi tajriba-sinov loyihasi O'zbekiston sog'liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilishda muhim qadam bo'ldi. Davlat tibbiy sug'urtasining tashkiliy-huquqiy mexanizmlarini takomillashtirish nafaqat sohaning moliyaviy barqarorligini ta'minlaydi, balki har bir fuqaroning sifatli va kafolatlangan tibbiy yordam olish huquqini amalda himoya qiladi. Kelgusida tizimning to'liq raqamlashtirilishi va xalqaro tajribalarni milliy mentalitetga moslashtirish ushbu islohotlarning muvaffaqiyatini belgilaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-noyabrdagi PQ-4890-sonli qarori
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 10-yanvardagi 11-sonli qarori.
3. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST) hisobotlari va tavsiyalari, 2023.
4. Davlat tibbiy sug'urtasi jamg'armasining 2024-2025 yillardagi tahliliy ma'lumotlari.